

Sygn. akt II Ka 139/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 grudnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Sieradzu – II Wydział Karny, w składzie:

Przewodniczący	-	SSO Jacek Klęk
Sędziowie	-	SO Marek Podwójniak
	-	SO Marcin Rudnik
Protokolant	-	staż. Katarzyna Wawrzyniak

przy udziale Prokuratora Okręgowego w Sieradzu Marzenny Monwid-Olechnowicz, po rozpoznaniu w dniu 19 XII 2018 r. sprawy **M. P.** w sprawie o wyrok łączny, na skutek apelacji obrońcy skazanego od wyroku Sądu Rejonowego w Łasku VII Zamiejscowego Wydziału Karnego z siedzibą w P. z 09 kwietnia 2018 r. w sprawie VII K 24/18,

1. Utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;
2. Zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. G. 147,60 (sto czterdzieści siedem i 60/100) złotych tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym;
3. Zasądza od M. P. na rzecz Skarbu Państwa 167,60 (sto sześćdziesiąt siedem i 60/100) złotych tytułem zwrotu wydatków postępowania odwoławczego w całości.

Sygn. akt II Ka 139/18

UZASADNIENIE

W dniu 09 kwietnia 2018 r. Sąd Rejonowy w Łasku VII Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w P. wydał wyrok łączny w sprawie VII K 24/18, w którym wymierzył skazanemu M. P. w punkcie 1 na podstawie art. 85a k.k., art. 86§1 k.k. i art. 87§1 k.k. w zw. z art.19 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 20 marca 2015 r. poz. 396) w miejsce jednostkowych kar pozbawienia wolności orzeczonych wyrokami:

1. Sądu Rejonowego w Łasku VII Zamiejscowego Wydziału Karnego z siedzibą w P. z dnia 06 marca 2013 roku (sygn. akt VII K 13/13) za popełnione w okresie od września 2007 r. do września 2012 r. przestępstwo z art. 207§1 k.k.
2. Sądu Rejonowego w Łasku VII Zamiejscowego Wydziału Karnego z siedzibą w P. z dnia 23 maja 2016 roku (sygn. akt VII K 26/16) za popełnione w dniu 11 października 2015 r. przestępstwo z art. 222§1 k.k. i art. 224§2 k.k. i art. 226§1 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k.
3. Sądu Rejonowego w Łasku VII Zamiejscowego Wydziału Karnego z siedzibą w P. z dnia 06 listopada 2017 roku (sygn. akt VII K 118/17) za popełnione w okresie od 30 maja 2016 r. do 02 marca 2017 r. przestępstwo z art. 207§1 k.k.

karę łączną 2 (dwóch) lat i 2 (dwóch) miesięcy pozbawienia wolności,

Ponadto na podstawie art. 577 k.p.k. na poczet orzeczonej w pkt. 1. kary łącznej pozbawienia wolności Sąd I instancji zaliczył skazanemu okresy wykonywania kary pozbawienia wolności:

- w sprawie sygn. akt VII K 13/13 od dnia 22.12.2015 r. godz.11.30 do dnia 30.05.2016 r. godz. 15.06 i od dnia 18.01.2018 r. godz. 06.55 do 09.04.2018 r. godz. 06.55, przyjmując jeden dzień rzeczywistego pozbawienia wolności za równoważny jednemu dniowi kary łącznej pozbawienia wolności,
- w sprawie VII K 26/16 w wymiarze 12 (dwunastu) miesięcy po 20 (dwadzieścia) godzin i 7 (siedmiu) godzin, przyjmując dwa dni kary ograniczenia wolności za równoważne jednemu dniowi kary łącznej pozbawienia wolności,
- a na podstawie art. 71§2 k.k. okres 50 (pięćdziesiąt) dni odpowiadający liczbie wykonanych przez skazanego stawek dziennych grzywny w sprawie VII K 13/13.

Uznał również wyroki opisane w pkt 1. za pochłonięte wydanym wyrokiem łącznym w zakresie kar pozbawienia wolności i kary ograniczenia wolności wskazując, że w pozostałym zakresie podlegają one odrębnemu wykonaniu. Sąd rozstrzygnął również w zakresie kosztów, przyznając od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. G. kwotę 147,60 zł (sto czterdzieści siedem złotych 60/100) tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu jednocześnie zwalniając skazanego z obowiązku zwrotu Skarbowi Państwa wydatków poczynionych w toku postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego.

W ustawowym terminie apelację od powyższego wyroku łącznego wniósł obrońca skazanego zaskarżając go na korzyść skazanego zarzucając obrazę prawa materialnego tj. art. 85 i 86§ 1 k.k. poprzez nie zastosowanie przy łączeniu kar jednostkowych reguły pełnej absorpcji, mimo istniejących ku temu podstaw wynikających, zdaniem skarżącej, z zebranego w tej sprawie materiału dowodowego.

W konkluzji apelacji skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie z połączonych wyroków z zastosowaniem zasady absorpcji wobec skazanego kary łącznej 1 roku pozbawienia wolności.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy skazanego nie zasługuje na uwzględnienie.

W postępowaniu o wydanie wyroku łącznego najistotniejszym ustaleniem jest wskazanie jakie wyroki, a konkretnie wymierzone w nich kary podlegają łączeniu, którego to ustalenia skarżący w niniejszej sprawie nie podważa. Z całą pewnością w sprawie nie występuje również naruszenie prawa materialnego. Wymierzona kara mieści się w ramach określonych treścią art. 86§1 k.k., zgodnie z którym sąd wymierza karę łączną w granicach od najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy, nie przekraczając jednak 810 stawek dziennych grzywny, 2 lat ograniczenia wolności albo 20 lat pozbawienia wolności; karę pozbawienia wolności wymierza się w miesiącach i latach. Dyspozycji tego artykułu Sąd Rejonowy nie naruszył wymierzając karę 2 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności, gdy suma kar jednostkowych wynosiła 2 lata i 7 miesięcy pozbawienia wolności. Obrońca nie wskazała, na czym miałyby polegać naruszenie przez Sąd I Instancji art. 85 k.k., a Sąd Okręgowy również i tutaj nie dostrzega obrazy prawa materialnego.

Po lekturze środka odwoławczego skonstatować raczej należy, że podniesiony w apelacji zarzut i zawarte w nim elementy odnoszą się li tylko do wymierzonej kary i okoliczności, które Sąd winien wziąć pod uwagę przy jej orzekaniu. Należy zatem odnieść się właśnie do tego zarzutu, przez pryzmat względnej przyczyny odwoławczej wskazanej w art. 438 pkt 4 k.p.k.

Na wstępie rozważań w tym zakresie należy wskazać, że pojęcie rażącej niewspółmierności kary o jakim mowa w art. 438 pkt 4 k.p.k. w związku z jego ocennością było przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego. W wyroku z

dnia 11 kwietnia 1985 r. (V KRN 178/85, OSNKW z 1995r. Nr 7 – 8, poz. 60) Sąd Najwyższy podkreślił, że zarzut niewspółmierności kary, jako zarzut z kategorii ocen, można zasadnie podnosić wówczas, gdy kara jakkolwiek mieści się w granicach ustawowego zagrożenia, to nie uwzględnia w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnienia przestępstwa, jak i osobowości sprawcy, innymi słowy - gdy w społecznym odczuciu jest karą niesprawiedliwą. Jednocześnie w wyroku tego Sądu z dnia 2 lutego 1995 r. (II KRN 198/94 – OSNPP z 1995 r., z. 6, poz. 18) wskazano przy rozważaniach odnośnie rażącej niewspółmierności kary, iż nie chodzi o każdą ewentualną różnicę co do jej wymiaru, ale o różnicę ocen tak zasadniczej natury, iż karę dotychczas wymierzoną nazwać można byłoby - również w potocznym znaczeniu tego słowa – „rażąco” niewspółmierną, to jest niewspółmierną w stopniu nie dającym się wręcz zaakceptować.

Zdaniem Sądu Okręgowego wskazane poglądy znajdują zastosowanie także w postępowaniu o wyrok łączny, do wymiaru kary łącznej orzekanej w wyroku łącznym. Dodać należy, że wydając wyrok łączny Sąd zgodnie z obowiązującym od 01 lipca 2015 r. przepisem art. 85a k.k. bierze pod uwagę cele zapobiegawcze i wychowawcze, które kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego oraz potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Nie rozstrzyga się zatem ponownie o stopniu społecznej szkodliwości poszczególnych przestępstw i winie. Słusznie na te właśnie elementy wskazywał Sąd I instancji. Zgodnie z obecnie obowiązującą regulacją, przedmiotem oceny sądu przy wydawaniu kary łącznej są elementy związane z osobą sprawcy i roli, jaką kara łączna ma odegrać w kontekście kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Wolą ustawodawcy jest odejście od oceny elementów związanych bezpośrednio z czynem, gdyż komponenty te były już rozważane w poszczególnych wyrokach skazujących. Niemniej jednak przy ustalaniu wysokości kary łącznej sąd musi mieć na uwadze warunki i właściwości osobiste skazanego, jak i rodzaj oraz ilość kar jednostkowych podlegających łączeniu a więc i ilość popełnionych przez niego przestępstw. Jest bowiem oczywiste, że to właśnie na podstawie tych uwarunkowań możliwe jest udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy konkretnie orzeczona kara łączna spełni te cele, o których mowa w art. 85a k.k. (za: wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 2 marca 2017 r. II AKa 19/17, LEX nr 2292455).

Sąd I instancji orzekł wobec skazanego karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze 2 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności, mogąc ją wymierzyć w granicach od 1 roku do 2 lat i 7 miesięcy pozbawienia wolności. Oceniając ją przez pryzmat wszystkich okoliczności zaistniałych w sprawie kara ta nie może być oceniana jako surowa, a tym bardziej rażąco surowa, a tylko w wypadku uznania jej za rażąco surową podlegałaby ona złagodzeniu. Sąd Rejonowy wprowadzając w sposób zwięzły, to jednak – jak wynika z uzasadnienia wyroku – wziął pod uwagę wymagane fakty, które powinien był uwzględnić przy wymierzaniu kary łącznej pozbawienia wolności.

W apelacji wskazano, iż Sąd I instancji winien zastosować zasadę pełnej absorpcji z uwagi na fakt, że aktualnie wymierzona kara jest nadmiernie surowa a jej złagodzenie spełni w stosunku do skazanego cele zapobiegawcze i wychowawcze, czyniąc również zadość społecznemu poczuciu sprawiedliwości. obrońca podniósł, że podstawy ku temu wynikają z zebranego materiału dowodowego, którego jednak nie skonkretyzował, tak jak i nie określił jakie fakty wynikające z owego „zebranego materiału dowodowego” sąd pominął. Sąd Okręgowy stwierdza jednak, iż ogół kwestii relewantnych w kontekście art. 85a k.k. Sąd meriti uwzględnił. W uzasadnieniu wyroku podkreślono, że z opinii z zakładu karego w S. wynika, iż skazany jest jedynie częściowo krytyczny wobec swego dotychczasowego zachowania, a prognoza penitencjarna jest niepewna. Okoliczność ta jest znacząca skoro podlegające łączeniu kary orzeczono za przestępstwa umyślne popełnione z użyciem przemocy [VII K 13/13 oraz VII K 26/16], oraz groźby jej użycia [VII K 118/17]. Sąd Rejonowy wziął pod uwagę również daty popełniania przestępstw i ich rodzajowość, uznając, najzupełniej słusznie, że zastosowanie zasady pełnej absorpcji w takich okolicznościach byłoby niezasadne. Sąd Okręgowy podziela ten pogląd. Analiza załączonej do akt opinii z zakładu karnego dokonana przez Sąd I instancji, wskazuje na najważniejsze elementy. Nie podlega przy tym dyskusji, że nawet jej dogłębna, skrupulatna analiza nie pozwoliłaby na sformułowanie w oparciu o nią pozytywnej oceny postawy skazanego. M. P. niczym się nie wyróżnia. Jego zachowanie podczas odbywania kary jest przeciętne. Nie był karany dyscyplinarnie, ale też i nie otrzymał również żadnej nagrody. Nie jest zainteresowany zmianą systemu odbywania kary na system programowanego oddziaływania i odbywa ją w systemie zwykłym. Jedynie dość krytycznie wypowiada się na temat popełnionych przestępstw i trybu życia przed osadzeniem. Tym samym nie można mieć wątpliwości, co do prawidłowości ustaleń w tym zakresie.

W dalszej kolejności należy dodać, że zastosowanie zasady absorpcji, asperacji czy kumulacji przy orzekaniu kary łącznej uwarunkowane jest relacjami zachodzącymi pomiędzy prawomocnie osądzonymi i pozostającymi w zbiegu realnym czynami. Relacje te sprowadzają się do określenia związków przedmiotowo-podmiotowych łączących czyny oraz w jakich odstępach czasu zostały one popełnione. Im bliższe są te relacje, tym bardziej wyrok łączny powinien być zbliżony do dopuszczalnego minimum (postulowana apelacją absorpcja), uwarunkowanego wysokością kar orzeczonych za przestępstwa objęte tym wyrokiem. Całkowitą absorpcję można zastosować wówczas, gdy wszystkie czyny wykazują bardzo bliską więź podmiotową i przedmiotową albo gdy orzeczone za niektóre z czynów kary są tak minimalne, że w żadnym stopniu nie mogłyby rzutować na karę łączną, albo też istnieją jakieś inne szczególne okoliczności dotyczące osoby skazanego. W ocenie Sądu Okręgowego niezależnie od możliwości zastosowania przy wymiarze kary łącznej zasady pełnej absorpcji, asperacji, jak i zasady pełnej kumulacji, oparcie wymiaru na zasadzie absorpcji lub kumulacji traktować należy jako rozwiązanie skrajne, stosowane wyjątkowo i wymagające szczególnego uzasadnienia, a priorytetową zasadą wymiaru kary łącznej jest zasada asperacji (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 28 listopada 2016 r., II AKa 99/16, Lex nr 2200280). Wymierzenie kary żądanej w apelacji prowadziłoby do premiowania sprawcy popełniającego nie jedno, a więcej przestępstw, a w odczuciu społecznym do praktycznej bezkarności części zachowań zabronionych.

U. powyższy wywód, wskazać należy, że przy wymiarze kary łącznej należy uwzględniać wypracowane w orzecznictwie i piśmiennictwie dyrektywy szczegółowe. Odwołują się one przede wszystkim do kryteriów charakteryzujących przedmiotowo-podmiotowe związki między popełnionymi przestępstwami. Sąd wymierzając karę łączną powinien bowiem rozważyć przede wszystkim, czy pomiędzy poszczególnymi czynami, za które wymierzono kary, istnieje ścisły związek podmiotowy lub przedmiotowy, czy też związek ten jest dość odległy lub w ogóle go brak (zob. wyrok SN z dnia 15 maja 1990 r., IV KR 80/90, LEX nr 479159). Im bowiem bliższy związek między czynami, tym bardziej wymiar kary łącznej powinien zbliżać się do zasady absorpcji, im zaś związek ten odleglejszy, tym bardziej wymiar kary łącznej powinien zmierzać w kierunku zasady kumulacji. Ustalając związek podmiotowo-przedmiotowy zbiegających się czynów należy mieć na względzie przede wszystkim następujące okoliczności:

- 1) liczbę popełnionych przestępstw - im większa, tym surowsza powinna być wymierzona za nie kara łączna (zob. wyrok SA w Katowicach z dnia 20 maja 2008 r., II AKa 129/08, LEX nr 466456; wyrok SA w Krakowie z dnia 19 października 2007 r., II AKa 183/07, KZS 2007, Nr 11, poz. 19),
- 2) jednorodzajowość albo podobieństwo rodzajowe zbiegających się przestępstw (zob. wyrok SA w Krakowie z dnia 2 lipca 1992 r., II AKr 117/92, KZS 1992, z. 3-9, poz. 50; wyrok SA w Katowicach z dnia 8 marca 2001 r., II AKa 59/01, OSN - Prok. i Pr. 2002, Nr 3, poz. 21),
- 3) czas popełnienia każdego z przestępstw, zwłaszcza ich bliskość (zwartość) czasową (zob. wyrok SA w Krakowie z dnia 2 lipca 1992 r., II AKr 117/92, KZS 1992, z. 3-9, poz. 50; wyrok SA w Gdańsku z dnia 5 listopada 1998 r., II AKa 260/98, LEX nr 1681205; wyrok SA w Katowicach z dnia 8 marca 2001 r., II AKa 59/01, OSN - Prok. i Pr. 2002, Nr 3, poz. 21),
- 4) bliski związek miejscowy przestępstw (zob. wyrok SA w Katowicach z dnia 8 marca 2001 r., II AKa 59/01, OSN - Prok. i Pr. 2002, Nr 3, poz. 21),
- 5) powiązanie przestępstw wspólnym zamiarem lub ciągiem działań sprawcy (zob. wyrok SA w Gdańsku z dnia 5 listopada 1998 r., II AKa 260/98, LEX nr 1681205),
- 6) motywację sprawcy (zob. wyrok SA w Krakowie z dnia 2 lipca 1992 r., II AKr 117/92, KZS 1992, z. 3-9, poz. 50),
- 7) rodzaj naruszonego dobra prawnego, zwłaszcza godzenie w zbliżone lub tożsame dobra prawne (zob. wyrok SA w Krakowie z dnia 19 stycznia 2005 r., II AKa 274/04, KZS 2005, z. 1, poz. 14; wyrok SN z dnia 23 czerwca 1987 r., IV KR 55/86, OSP 1988, z. 5, poz. 111),

8) zbieżność osób pokrzywdzonych, zwłaszcza pokrzywdzenie kilkoma przestępstwami tej samej osoby (zob. wyrok SA w Krakowie z dnia 19 stycznia 2005 r., II AKa 274/04, KZS 2005, z. 1, poz. 14).

Wymaganiom powyższych dyrektyw Sąd Rejonowy sprostał. Zwrócić szczególną uwagę należy, że okresy, kiedy skazany popełnił przestępstwa wypełniają dyspozycję art. 207§ 1 k.k. dzieli przedział niemal 4 lat, których nie sposób uznać za bliski. W międzyczasie dopuścił się również przestępstwa innego rodzaju. Zdaniem sądu odwoławczego określenie kary łącznej wobec skazanego w wymiarze 2 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności to sprawiedliwe podsumowanie działalności przestępczej sprawcy w okresie objętym skazaniami. Orzeczona kara łączna czyni zadość zasadom słuszności i celowości. Słusznie sąd I instancji uznał, że surowość kary łącznej powinna wzrastać wraz z liczbą popełnionych przez oskarżonego przestępstw, ich wielorodzajowością i wielością osób pokrzywdzonych. Musi być ponadto orzeczona w stopniu niezbędnym dla osiągnięcia celów indywidualnego oddziaływania. Zdaniem sądu odwoławczego kara 2 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności nie przekracza zawinienia oskarżonego za popełnione przestępstwa, a jednocześnie jest karą celową i sprawiedliwą, biorąc pod uwagę rodzaj dóbr w jakie godziły czyny popełniane przez skazanego, w żadnym stopniu rażąco niską czy też rażąco surową. Wymierzona kara pozbawienia wolności jest również adekwatna do rangi czynów, jaki popełnił oskarżony, a także jego okoliczności osobistych. Sąd odwoławczy podziela stanowisko sądu I instancji znajdujące oparcie w orzecznictwie (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 7.03.2017 r., II AKa 486/16, OSA 2017, nr 6, poz. 12), że stosowanie zasady pełnej absorpcji, jak i pełnej kumulacji, to rozstrzygnięcia skrajne, które znajdują uzasadnienie w zupełnie wyjątkowych sytuacjach, a z taką w niniejszej sprawie nie mamy do czynienia. Orzeczona kara pozbawienia wolności w realiach niniejszej sprawy żadną miarą nie może być uznana za rażąco surową i zdaniem sądu odwoławczego spełni swoją rolę w zakresie społecznego oddziaływania.

Reasumując, Sąd Okręgowy, nie znajdując podstaw do uwzględnienia apelacji obrońcy skazanego, na podstawie art. 437§ 1 k.p.k., utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Na podstawie art. 618§ 1 pkt 11 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. w zw. z§ 17 ust. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2016 r. poz. 1714) Sąd Okręgowy zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. G. kwotę 120 złotych podwyższoną o podatek od towarów i usług w wysokości 27,60 złotych tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej M. P. z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

W związku z nieuwzględnieniem apelacji wywiedzionej przez obrońcę Sąd Okręgowy, na podstawie art. 636§ 1 k.p.k., zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 167,60 złotych tytułem zwrotu wydatków postępowania odwoławczego, na którą składają się koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym oraz kwota 20 złotych tytułem zwrotu wydatków związanych z postępowaniem odwoławczym, nie znajdując podstaw do zwolnienia skazanego z obowiązku ich uiszczenia. Wskazać należy, iż skazany ma 34 lata, jest zdrowy i sprawny (nie ma przeciwwskazań do wykonywania pracy zarobkowej) więc nie sposób uznać, by obowiązek uiszczenia przez niego wspomnianej kwoty mógł realnie wpłynąć na jego sytuację majątkową.

Marcin Rudnik	Jacek Kłęk	Marek Podwójniak
---------------	------------	------------------